

Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet

Postboks 8036 DEP

NO-0030 OSLO

Deres ref 14/919

Vår ref : 15/00141

Dato 13.1. 2015

Side 1 av 2

Høringsvar – forslag til endring i statsborgerloven – krav om at søkere mellom 18 og 67 år skal beherske et minimum av norsk muntlig og bestå en test i samfunnskunnskap

Høringen er forelagt høgskolens strategiske forskningsområde *Utdanning og diversitet* og uttalelsen fra dette fagmiljøet oversendes på vegne av Høgskolen i Hedmark. Høgskolen i Hedmark har gjennom dette fagmiljøet et aktivt forsknings- og utdanningsmiljø i Norge innenfor feltet norsk som andrespråk, flerspråklighet og flerkulturalitet, et forskningsmiljø som også har utstrakt internasjonalt samarbeid.

Departementet foreslår i forslag til endring i statsborgerloven (15.10.2014) at det skal innføres et krav om at søkere mellom 18 og 67 år skal beherske et minimum av norsk muntlig og bestå en test i samfunnskunnskap. Å stille slike krav har en rekke uheldige sider. Én innvending er at høringsforslaget forutsetter en sammenheng mellom kunnskaper om norsk språk og kultur og integrering som i liten grad er dokumentert. Nedenfor følger fire punkter som redegjør for hvorfor vi mener forslaget er uheldig.

- 1. Demokratiske rettigheter:** Innføring av kompetansekrav for deltakelse i demokratiet vil være nytt i norsk sammenheng og bryter med norske demokratiske tradisjoner. Personer med liten eller ingen skolegang vil få problemer med å oppnå statsborgerskap, og kan derfor bli stående uten demokratisk innflytelse. Endringen vil slik kunne bidra til ytterligere marginalisering av noen minoritetsgrupper. Demokratiske og etiske hensyn alene tilsier at en ikke bør stille krav til kunnskaper og ferdigheter i forbindelse med statsborgerskap.
- 2. Lærerkompetanse:** Å knytte en så alvorlig avgjørelse som statsborgerskap til ferdigheter i norsk og samfunnskunnskap vil stille nye og høyere krav til opplæringen av voksne innvandrere for å sikre lik tilgang til demokratisk deltakelse. Det vil derfor være rimelig å stille krav til at lærere i voksenopplæringen har formell kompetanse i norsk som andrespråk

og i voksenpedagogikk. Denne kompetansen er per i dag ikke en del av ordinær grunnskolelærerutdanning, og mange som underviser i faget *Norsk med samfunnskunnskap for voksne innvandrere* har ikke slik kompetanse. Kursdeltakere vil derfor få ulike forutsetninger for å oppnå statsborgerskap.

- 3. Språklig nivå i prøvene:** Departementet har foreslått at kravet til språkferdigheter skal legges på nivå A2, et nivå som sjelden regnes som tilstrekkelig i sammenheng med arbeid eller utdanning. Kravet vil altså knytte seg til statsborgerskap, uten at det ellers har noen integrerende funksjon. Samtidig foreslås det at kunnskap i samfunnsfag skal prøves på norsk. Dette vil minst tilsvare et krav til norskferdigheter på nivå B1, noe vi ellers bare krever i forbindelse med høyere utdanning. Det er et urimelig forhold mellom A2-kravet i språkprøven og samfunnsfagsprøvens reelle språkkrav på nivå B1 eller høyere. Ifølge introduksjonsloven skal deltakere få undervisningen i samfunnsfag på et språk de forstår, for å unngå at språkferdigheter hindrer tilegnelse av viktig kunnskap om det norske samfunnet. Det er dermed underlig å vente at de skal kunne uttrykke denne kunnskapen på norsk.
- 4. Validitet og reliabilitet i testing for statsborgerskap:** Vurdering av språkproduksjon er sårbar med hensyn til sensorreliabilitet og validitet. Skårer for reliabilitet i slike prøver er ofte lave, og prøveresultatet kan bli et utslag av tilfeldigheter. Muntlige norskprøver vurderes av sensorer over hele landet, og variasjonen når det gjelder kompetanse og mulighet til å inngå i tolkningsfellesskap som utgangspunkt for skjønnsutøvelsen er stor. En slik variasjon er spesielt problematisk når resultatet av prøvene har store konsekvenser for den enkelte. Blant testforskere og testutviklere internasjonalt er det enighet om at språktester ikke bør brukes som verktøy for å avgjøre rett til statsborgerskap. Forskere som har utviklet *Det felles europeiske rammeverket*, som norskprøvene baseres på, advarer mot å benytte det i sammenheng med spørsmål om statsborgerskap.

Argumentene ovenfor gjør at Høgskolen i Hedmark mener det er svært urimelig å stille kompetansekrav til søkere om statsborgerskap, og gir derfor ikke sin støtte til forslaget.

Med vennlig hilsen
Høgskolen i Hedmark

Lise Iversen Kulbrandstad
Rektor

Anna L. Ottosen
prorektor